

JOHTAJUUTTA ON KAIKKIALLA

Joku aina viime kädessä päättää mitä tehdään - tietoisesti tai tiedostamattaan. Eläinten johtajuus on geneeissä. Ne toimivat vaistonvaraisesti kuten joskus ihmisetkin. Pahimmillaan laumakäyttäytyminen näkyy aforismissa ”joukossa tyhmyys tiivistyy”.

Aidossa tiimityössä johtajuutta voi käyttää kuka tahansa - tilapäisesti. Mutta se edellyttää, että tiimi tietää miksi se on olemassa, tavoitteista on sovittu, yhteistyö toimii ja keskinäinen arvostus on hyvä. Itseohjautuvuus on erittäin hyvä asia, vaikka ei sovi kaikkialle. Asioita suunniteltaessa on mukana erilaisia osaamisia ja näkemyksiä, jolloin tiimi oppii koko ajan ja kehittää itse omaa toimintaansa. Lisäksi vuorovaikutteinen työskentely on usein innostava.

Tiimityö toimii hyvin tavanomaisissa olosuhteissa. Mutta kun muutoksen tarve kasvaa, kasvaa myös päätöksenteon ja johtajuuden tarve. Konsensuksella on vaikea hoitaa suuria muutoksia kuten Sote on osoittanut. Muutoksesta tulee hidaskäyttö, sillä esillä on monta näkökulmaa, paljon erilaisia odotuksia ja tarpeita. Uhkana on silloin, että rakentavan keskustelun ja yhteistyön tilalle ilmestyy valtapelejä ja reviirien suojeleminen.

Leppoisa tuulella on mukava purjehtia ja keskustella. Mutta kun myrsky yllättää, ottaa kippari johtajuuden ja muut toimivat ohjeiden mukaan. Vaikka johtaminen muuttuu autoritääriseksi, pitää ryhmällä olla rohkeutta reagoida, jos kippari on tekemässä virheen.

Kun perhe on lähdessä matkalle ja yhden passi puuttuu, on jonkun otettava johtajuus ja päätettävä mitä tehdään. Jos sitä ei tapahdu, syntyy helposti riitoja ja kaaosta. Sen seurauksena myöhästytään lennolta ja alkaa syyllistäminen.

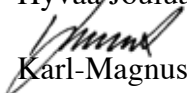
Nämä ovat käytännön esimerkkejä miten tilanteet vaikuttavat johtajuuteen. Jos kukaan ei ota johtajuutta, ollaan tuuliajolla. Jos ihminen ei itse johda elämäänsä, tekee sen usein joku muu.

Toiset huomioon ottava keskustelu ja hyvä yhteistyö ylläpitävät hyvää oloa. Ihminen toimii parhaiten rennon keskittyneessä tilassa. Tästä puhuvat urheilijatkin. Kun ryhmän henki on hyvä, saa ajoittainen autoritäärijohtajuus ryhmästä kaiken irti. Mutta jos ryhmän henki on huono, synnyttää autoritäärisuus usein pelkoa, vastustusta ja kaaosta.

Joulun johtajuudesta vastaa usein perinteet. Tutut rituaalit luovat leppoisan ilmapiirin ja kaikilla on hyvä olla. Mutta jos joulunvietosta on tullut rutiinia ja se aiheuttaa enemmän stressiä ja pahaa mieltä kuin lämmintä tunnelmaa, olisi jonkun otettava johtajuus. Läheisten kanssa keskustellaan minkälainen joulu toisi mukavaa ilmapiiriä ja joulurauhaa, jossa mieleen taas palautuu ihmissuhteiden arvo.

Kun olen keskustellut elämänsä ehtopuolella olevien ihmisten kanssa ja kysynyt: ”Mitä tekisit toisin”, vastaavat he usein liikuttuneena: ”Olisin viettänyt enemmän aikaa läheisteni kanssa.”

Hyvää Joulua

Karl-Magnus Spiik